

Sort que els números són tossuts

GUILLEM LÓPEZ-CASASNOVAS, catedràtic d'Economia (UPF)

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 8 de octubre del 2010

Els catalans ens vam carregar de raó quan vam exigir que amb el nou Estatut s'establissin unes relacions fiscals més justes amb l'Administració de l'Estat. Formo part dels que vam treballar analitzant dades i buscant arguments en sistemes comparats i, a partir de les evidències, vam treure conclusions. Va ser així com el Parlament va reivindicar que el nou finançament autonòmic contemplés coses tan sensates com, per un costat, una redistribució territorial de recursos precisa i acotada als serveis essencials del benestar; i, per un altre, que aquesta redistribució entre totes les autonomies tingués una limitació: que no alterés l'ordre de comunitats autònomes segons la renda per càpita. De la primera se'n va dir «anivellament parcial», i de la segona, «principi d'ordinalitat».

La incomprensió de molts respecte a la posició catalana va ser enorme, així com les desqualificacions rebudes. També entre acadèmics la bretxa va ser manifesta i van aflorar prejudicis polítics que poc tenien a veure amb l'anàlisi. Va ser una cosa semblant al que ja vam viure amb els estudis del dèficit fiscal. ¿Us en recordeu d'aquells que deien que era impossible computar les balances fiscals? Doncs ja estan publicades per l'Institut d'Estudis Fiscals i exhibides per alguns *negacionistes* valencians o madrilenys. ¿Com es podia acceptar que no fos possible imputar determinades despeses i ingressos si amb nocturnitat ho estava fent l'Estat en el càlcul de la quota basca?

Això ve a tomb perquè s'acaba de publicar en una revista acadèmica, *Economía Aplicada*, un treball que analitza les dades de la redistribució

territorial entre diferents països de tall federal i conclou que l'anivellament a què sotmet Espanya determinades comunitats autònomes és tres vegades superior al normal en aquests països (Alemanya i Canadà inclosos). És a dir, la reordenació que es fa en altres països segons les seves rendes per càpita és molt més sensible a l'hora de respectar el principi d'ordinalitat, tal com es va reivindicar des de Catalunya. Espanya és de fet el país on més impacte té l'alteració d'aquest principi. En termes absoluts, la pèrdua d'igualtat és de 10 punts percentuals, i en termes relatius la desigualtat després de la reordenació del llistat autonòmic suposa pràcticament el 80% de la desigualtat inicial del sistema. I tot plegat sabent que els problemes de desigualtat a Espanya són personals i no territorials.

EL FET curiós és que un dels autors de l'estudi -i ho dic per mostrar la seva honestedat acadèmica- és un professor de Sevilla, avui exdiputat socialista, que va destacar per la seva forta oposició a la proposta estatutària catalana. A la pel·lícula *Cataluña-Espanya* ell era el contrapunt duríssim de les meves argumentacions. En termes similars, un altre conegut acadèmic, autor de diferents treballs sobre la matèria des d'una universitat catalana i obertament contrari també a les posicions estatutàries, arribava a la conclusió fa poc que el tràfec de recursos implícit en la redistribució territorial espanyola no mostrava evidències de treure les comunitats més pobres del forat del subdesenvolupament, de manera que feia falta redefinir-la i limitar-la. No constitueix una sorpresa. Anteriorment, amb un coautor de la Universitat de Barcelona vaig formular, en un treball publicat també, 12 principis que, malgrat el *vel de la ignorància*, eren difícilment criticables com a guia per a una relació fiscal justa entre Catalunya i Espanya. A més a més de l'ordinalitat, incloïa principis com que cap comunitat hauria de mantenir un flux

positiu (saldo fiscal favorable) si la seva renda inicial se situava d'entrada per sobre de la mitjana espanyola, que haurien de delimitar-se els fons de redistribució per a àmbits de despesa concrets en lloc d'incorporar-los al finançament global incondicionat, que la continuïtat del saldo fiscal favorable hauria d'avaluar-se a partir de la millora en els indicadors de distribució personal interna de la renda d'aquella comunitat, o que en cap cas el saldo fiscal hauria de superar la diferència en la participació relativa en renda i la participació relativa en població per tal de no perjudicar el creixement general de la renda. Assenyalem que, amb les dades a la mà, l'anivellament espanyol no complia cap dels principis que s'han esmentat aquí.

Es contraposa tot això a la sentència del Tribunal Constitucional (TC), que fins i tot considera inconstitucional el requisit d'un esforç fiscal similar per justificar l'anivellament via transferències interterritorials, i això significa no entendre que no té cap sentit que una comunitat autònoma que buida fiscalment la seva recaptació tributària per acció o omissió pugui situar-se després la primera de la llista per reivindicar la solidaritat de les altres. No es vol entendre -he de pensar- no perquè no sigui sensat, sinó perquè ho diu l'Estatut.

Els números són tossuts i si s'analitzen amb rigor la raó s'imposa, encara que sigui a toro passat i sense transcendència en un debat que el TC ha sentenciat. Convé aixecar acta de qui tenia raó en l'afany.